

Особливості побудови податкової системи України у порівнянні із зарубіжними країнами

Онищенко А.В., студент ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент *Процюк Т.Б.*

Податкова система - це сукупність податків, зборів, інших обов'язкових платежів і внесків до бюджету і державних цільових фондів, які діють у встановленому законом порядку. Податкова політика включає в себе обов'язкові платежі, які стягуються державою з юридичних та фізичних осіб, на яких, згідно з законодавчими актами, покладено обов'язок платити податки та здійснювати інші обов'язкові платежі. Основним інструментом державного регулювання є податкова політика та фінансовий вплив на підприємництво.

Завдяки цьому впливу держави досягають поставленої мети по забезпеченню економічного зросту, провадженню ефективної цінової політики, зайнятості населення країни, створенню системи соціального захисту менш захищених верств населення, створенню рівноваги у зовнішньоекономічній діяльності тощо. І при цьому збалансування взаємовідносин - це й є головне завдання в економічній політиці будь-якої держави.

Системи податків у розвинених країнах багатогранні та розгалужені, у країнах з розвинутою економікою, на відміну від України, крім виконання

фіскальної функції система оподаткування служить інструментом економічного впливу на суспільне виробництво, його структуру, динаміку розвитку та розміщення, а також найголовніше-це прозорість надходження коштів у різні сфери.

Наприклад, податкова система Сполучених Штатів Америки в сучасному вигляді відповідає завданням не просто фіскальним - забезпечувати надходження доходів до федерального бюджету, бюджетів штатів та місцевих бюджетів, а й служить інструментом розвитку економіки держави. За допомогою суто економічних регуляторів, до яких належить й оподаткування, держава примушує приймати такі рішення в господарській діяльності, які в найбільшій мірі забезпечують суспільні потреби. Основними джерелами доходів федерального бюджету США традиційно є податок на доходи громадян та податок на прибуток корпорацій. Згідно Податкового кодексу США, прийнятому у 1913 році(на сьогодні містить 72 536 сторінки).

Франція - одна з небагатьох розвинутих країн, де податкова система орієнтована в основному на непряме оподаткування. Складовими податкової системи Франції є податок на доходи фізичних осіб (ставки 10,5- 54 %), податок на прибуток корпорацій (36,66 %), податок на додану вартість (20,6 %). Податкова система Франції являє собою дуже своєрідну сукупність податків і зборів. Вона формувалася багато століть, відображаючи історичні й культурні особливості країни. Одночасно система має стабільність відносно переліку податків, що стягуються, і зборів, правил їхнього застосування. Ставки ж податків щорічно переглядаються з урахуванням економічної ситуації й напрямку економіко-соціальної політики держави. Відомо, що персонал податкових органів підбирають шляхом ретельного відсіву. Співробітники податкових центрів розраховують податкову базу по кожному податку, збирають податкові платежі, контролюють правильність сплати податків. Справляння податків регламентується податковим кодексом, який вважають взірцем для інших країн. Щороку кодекс уточнюють при затвердженні закону про бюджет і видають коментарі до кодексу.

Німеччина - [країна](#) з високими податками (налічується близько 50 видів), але це найбагатша країна Європи, а також найпотужніша [економіка](#) серед країн ЄС. Німецькі [банки](#) мають бездоганну репутацію та високий рейтинг надійності. І за сплату цих податків Німеччина надає платникам податків і жителям країни великі блага і надійні соціальні гарантії. Податки в ФРН забезпечують близько 80% бюджетних доходів, тому вони розглядаються урядом як головний засіб впливу держави на [розвиток економіки](#), у зв'язку з чим в країні діє розгалужена і різноманітна система податків, що охоплює всі сторони життєдіяльності [суспільства](#). Більшість податків Німеччини мають свою специфіку, придбану в ході історичного процесу. Спеціального податкового відомства по типу Державної фіскальної служби України в Німеччині не існує. Функції ДФС виконують федеральне і земельні відомства по фінансах, відповідно підпорядковані федеральному й земельному міністерствам фінансів. Дана досить своєрідна організаційна структура відображає федеративний устрій держави і неабиякий рівень автономності 16 федеральних земель. Адмініструванням податком на додану вартість, фіскальними монополіями, митом і фінансовими взаємовідносинами з бюджетом Європейського Союзу відають федеральні фінансові органи, решту податків адмініструють земельні фінансові органи. У кожній федеральній землі, крім того, є так звана Верховна фінансова дирекція (в іншому перекладі: Головне фінансове управління), підпорядкована одночасно і федеральному, і земельному міністерствам фінансів. Верховний фінансовий

дирекції безпосередньо підпорядковані податкові інспекції і митні органи. Верховна фінансова дирекція по суті є посередницьким органом.

Податкова система України будувалася і будується на основі небагатого власного і, в основному, зарубіжного досвіду. Прорахунок полягає лише в тому, що запозичувати досвід країн із розвинутою економікою, в той час коли у нас вона зовсім не на належному рівні. Нові зміни та введення нових податків знову спонукають ще до більшого розкрадання податків владою, та ухилення від сплати платниками. Адже, це все спонукається непрозорим адміністрування податків. Отже, можна зробити висновок, що найбільша проблема - це недовіра до місцевих влад в Україні щодо використання сплачених податків, бюджетних коштів та тотальна корупція, яка пронизує державу зверху вниз чи зверху догори, яка існує практично на всіх рівнях. Вона ж не дозволяє по-чесному розподіляти місцеві бюджети, від чого страждають і медицина, і освіта, і пенсійне забезпечення. Щоб дізнатися, чи доходять гроші за призначенням, потрібно змінити закон, який би забезпечив прозорість адміністрування податків.